UUTISET

Keski-Eurooppaan olisi vaikea saada myytyä sellaisia määriä, mitä Venäjälle menee. Venäläiset kuluttajat tuntevat Valion hyvin. **VENÄJÄN MYYNNISTÄ VASTAAVA JOHTAJA MIKA KOSKINEN, VALIO**

TALOUDESTA LYHYESTI

Talvivaara pysyy Fennovoimassa

Kaivosyhtiö Talvivaara ilmoitti perjantaina tukevansa edelleen Fennovoiman ydinvoimahanketta. Yrityssaneeraukseen hakeva yhtiö ei kuitenkaan voi sitoutua hankkeen lisärahoitukseen.

Suurin kotimainen omistaja Outokumpu kertoi keskiviikkona pysyvänsä hankkeen takana. Rautaruukki ei ole vielä päättänyt kantaansa.

Fennovoiman omistajien pitää vahvistaa osallistumisensa hankkeeseen helmikuun loppuun mennessä.

Lidl laajentaa Laukaan-varastoaan

Lidl Suomen kehitysjohtajan **Mathias Kivikosken** mukaan yhtiö tarvitsee lisää logistiikkakapasiteettia, koska asiakasmäärät kasvavat. Lidl sopi rakennusyhtiö Skanskan kanssa Laukaan jakelukeskuksen laajennuksesta perjantaina, kertoo Talouselämä.

Rakentaminen alkaa välittömästi ja laajennusosan on tarkoitus valmistua marraskuun lopussa.

Atrian einekset eivät innosta Venäjällä

Atria on Talouselämän mukaan pettynyt venäläisten intoon ostaa valmisruokaa. Pakasteet ovat suositumpia. Atria Venäjän johtajan **Jarmo Lindholmin** mukaan kuluttajat ovat epäluuloisia esimerkiksi tuoreita jauhelihapullia kohtaan.

Atria on siirtämässä Moskovan tehtaansa tuotantoa Pietarin lähelle Gorelovoon, jossa hittituotteita ovat nakit ja lauantaimakkaraa muistuttava leikkelemakkara. Atria rakentaa tehtaaseen myös pizzalinjan.

Scania siirtymässä kokonaan Volkkarille

Euroopan suurin autonvalmistaja Volkswagen (VW) teki perjantaina 6,7 miljardin euron tarjouksen kuorma-autonvalmistaja Scanian osakkeista. VW on jo nykyisellään yhtiön suurin omistaja yhdessä kuorma-autonvalmistaja Manin kanssa. Manista VW puolestaan omistaa enemmistön.

Dagens Nyheterin mukaan VW:n tarjous ei innosta Scaniaa omistavia eläkerahasto AP4:aa ja vakuutustalo Skandiaa. Sen sijaan Ruotsin osakesäästäjien liitto pitää tarjousta tervetulleena.

Euro vahvistunut jo äärirajoilleen

Euro on vahvistunut puolentoista vuoden aikana Yhdysvaltojen dollariin nähden jo äärirajoilleen, mikä heikentää Suomen ja muun euroalueen talouskasvua rankasti.

USA:n dollarin kurssi kuukauden keskiarvo

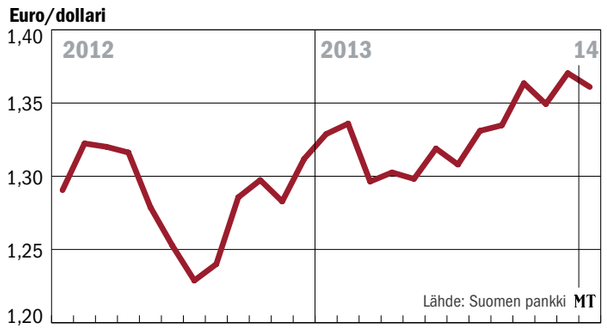

Ruotsin kruunun kurssi kuukauden keskiarvo

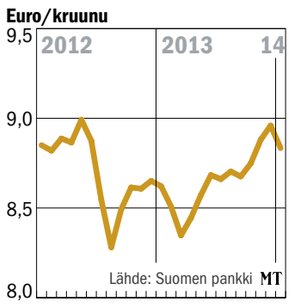

Venäjän ruplan kurssi kuukauden keskiarvo

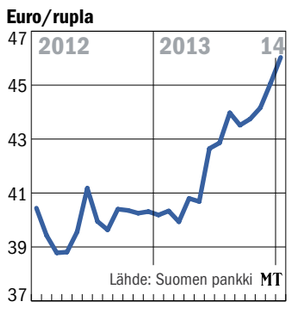

Japanin jenin kurssi kuukauden keskiarvo

"Euroopan talouskasvu on vielä niin heikoilla kantimilla, että euro ei voi pysyä dollariin nähden pitkään näin vahvana kuin nyt", tutkimusjohtaja **Markus Lahtinen** Pellervon taloustutkimus PTT:stä sanoo.

Vahva euro vähentää vientiä euromaista. Euron vahvistuessa dollari heikentyy ja amerikkalainen ostaja saa samalla dollarimäärällä vähemmän tavaraa Euroopasta.

17 prosenttia puolessatoista vuodessa

Puolitoista vuotta sitten eurolla sai 1,23 dollaria ja nyt jo 1,37 dollaria eli euro on vahvistunut 17 prosenttia.

Sekä Japanin jeniin että Venäjän ruplaan nähden euro on vahvistunut vielä rajummin, Ruotsin kruunuun verrattuna maltillisemmin.

Lahtisen mukaan suurin syy euron vahvuuteen on se, että vaikka Euroopan keskuspankki EKP on pyrkinyt pitämään rahapolitiikkaa keveänä, Yhdysvaltojen rahapolitiikka on vielä kevyempää.

Molemmilla alueilla pankkien korot on painettu lähelle nollaa, joten rahaa saa investointeihin hyvin pienellä korolla. Yhdysvalloissa on sen lisäksi tehty EKP:tä onnistuneemmin poikkeustoimia jolla rahaa on saatu liikkeelle, esimerkkinä valtion lainojen osto-ohjelmat.

Elvytysraha jäänyt pankkien taseisiin

Myös EKP on pyrkinyt työntämään rahaa markkinoille, mutta yritykset Euroopassa eivät ole ottaneet sitä vastaan ja elvytysrahat ovat jääneet pyörimään pankkien taseisiin, Lahtinen sanoo.

Euroa on osittain vahvistanut Italian ja Espanjan valtion lainojen koron alentuminen, minkä vuoksi näiden maiden valtionlainoja on ostettu runsaasti euroissa.

PEKKA FALI

Suomalainen terästuotanto ja muut vientiteollisuus kärsivät kalliista eurosta.

Yhdysvaltojen talous kasvaa selvästi euroaluetta nopeammin. Siellä kasvu on kolmen prosentin paikkeilla mutta euroalue kyntää liki nollaa. Vaikka Saksan talous kasvaa, Italia, Espanja ja myös Suomi tulevat kiviriippana perässä.

Eurolla vain yksi suunta: alas

"Eurolla voi olla jatkossa dollariin nähden vain yksi suunta: alaspäin. Vahva euro on erittäin raskas taakka yrityksille täällä", Lahtinen sanoo.

Hän uskoo, että Yhdysvaltain talouden piristyminen ja euromaiden valtionlainojen ostojen loppuminen alkavat vaikuttaa jo lähitulevaisuudessa niin, että euro alkaa heikentyä.

Rupla pysyy pitkään heikkona

"Sen sijaan Venäjän talous on niin heikolla pohjalla, ettei ruplan vahvistumista ole näkyvissä."

Venäjä ei ole onnistunut muuttamaan talouden rakennettaan, vaan maa riippuu entistä paremmin energiasta. "Kun öljyn hintaan ei ole näkyvissä nousua, maan talous jatkaa kitumistaan."

Suomessa heikko rupla on näkynyt sekä venäläisten matkailun ja ostojen vähenemisenä että rakennusviennin vaikeutumisena.

Jenin kurssin heikentyminen vaikeuttaa suomalaissahojen vientiä Japaniin. Lahtinen ei usko jeninkään kurssin muuttuvan jatkossa Japanin rahapoliittisten kokeilujen ja heikon taloustilanteen vuoksi.

Sen sijaan Ruotsin talous on melko vahvoilla, jonka vuoksi euro saattaa alkaa heikentyä kruunuun nähden. Vaikka kruunu on heikentynyt viime vuoden aikana, ei Ruotsi saa siitä pysyvää kilpailuetua.

JOUKO KYYTSÖNEN

Metsäviennille kymmenien miljoonien eurojen vaikutus

Euron vahvistuminen dollaria vastaan heikentää metsäyhtiöiden tulosta kymmenillä miljoonilla euroilla vuodessa, vaikka yhtiöt suojaavatkin tulonsa suurilta heilahteluilta.

Esimerkiksi Stora Enso kertoo euron kurssin kymmenen prosentin vahvistumisen dollariin nähden pienentävän käyttökatetta 25 miljoonaa euroa, kun suojaus otetaan huomioon. Suojaus vaimentaa puolet kurssimuutoksen vaikutuksesta.

Kun euro on puolessatoista vuodessa vahvistunut 17 prosenttia, vaikutus käyttökatteeseen on 20–30 miljoonan euron luokkaa.

Mikäli euro heikentyisi dollariin nähden kymmenen prosenttia, paranisi käyttökate 50 miljoonaa euroa.

Metsä Group kertoo, että dollarin ja punnan heikentyminen euroon nähden pienentää yhtiön tulosta, mutta kruunu vaikuttaa eri suuntaan. Ero johtuu siitä, että yhtiöllä runsaasti tuotantoa Ruotsissa.

UPM kertoo vuoden 2012 tilinpäätöksessään, että euron kymmenen prosentin vahvistuminen olisi pienentänyt yhtiön tulosta 11 miljoonaa euroa. Viime vuoden tilanne on suurin piirtein sama kuin toissa vuonna, yhtiöstä kerrotaan.

JOUKO KYYTSÖNEN

Ruplan heikkous ei haittaa Valiota

Euron vahvistuminen suhteessa ruplaan ei ole haitannut Valion vientiä Venäjälle. Suurin syy kaupan sujumiseen on maitotuotteiden vahva kysyntä Venäjällä.

Meijereitä auttaa myös, että maailmanlaajuisesti maitotuotteiden hinnat ovat ennätyskorkealla.

"Venäjä tarvitsee maitotuotteita ulkomailta, koska sen oma maidontuotanto ei riitä", Valion Venäjän myynnistä vastaava johtaja **Mika Koskinen** kertoo.

"Euro-rupla-suhde on myöskin sama meidän kaikille kilpailijoillemme", hän lisää.

Vientimäärien Koskinen sanoo säilyneen ennallaan. "Osassa tuotteista on nostettu hintoja. Tulotaso on säilytetty."

Valio aikoo uudistaa tänä vuonna Venäjälle suuntautuvaa tuotevalikoimaansa. Luvassa on uusia tuotteita ja uusia pakkauksia. Vähiten kannattavia tuotteita aiotaan poistaa valikoimasta.

Vienti Venäjälle on Valiolle tärkeää. Tämän vuoden liikevaihdosta yli 20 prosenttia arvioidaan kertyvän Venäjän kaupasta.

"Keski-Eurooppaan olisi vaikea saada myytyä sellaisia määriä, mitä Venäjälle menee. Venäläiset kuluttajat tuntevat Valion hyvin", Koskinen sanoo.

Voi ja Oltermanni-juusto ovat Valion merkittävimmät vientituotteet.

TUURE KIVIRANTA

PÄIVÄN KYSYMYS

Eila Eerola myy lähiruokaa Heilassa.

Säikäyttikö huippukokin kommentti lähiruuasta?

Ilta-Sanomien otsikko kertoi perjantaina, että Michelin-tähdistään tunnettu ravintoloitsija ja huippukokki **Hans Välimäki** "lyttää lähiruokahuuman" ja vertaa sitä anekauppaan.

Varsinaisessa jutussa Välimäki toteaa, ettei ostoperusteeksi riitä se, että ruoka on tuotettu lähellä. Ruuan pitää hänen mukaansa olla myös maultaan ja laadultaan hyvää sekä sopia kuluttajan kukkarolle.

Mitä mieltä olet Välimäen näkemyksestä, Heila-lähiruokatorin toriemäntä Eila Eerola?

Otsikko oli kyllä aika raflaava ja sai karvat pystyyn, mutta itse jutussa Välimäki otti kyllä esille ihan hyviä asioita. Olen ihan samaa mieltä siitä, että se ei riitä, jos myy nahistuneita porkkanoita kympillä kilolta ja perustelee hinnan sillä, että ne on kasvatettu tuossa vieressä.

Tuotteen täytyy olla sellainen kokonaisuus, josta kuluttaja on valmis maksamaan siitä pyydetyn hinnan. Siihen vaikuttavat maku, pakkaus, tuotteen helppous, laatu, tarjonnan oikeaaikaisuus ja monet muut tekijät.

Täytyy tietysti muistaa se, että kuluttajakunta on nykyään valtavan pirstaleista ja ihmiset arvostavat erilaisia asioita. Yksi ryhmä ovat nämä Välimäen kaltaiset huippukokit, jotka voivat aina ostaa parasta mitä rahalla saa.

Jutussa oli siis vain harhaanjohtava otsikko?

Kyllä. Se ei tuo esiin kokonaisuutta.

Mitä mieltä olet itse suomalaisesta ruokakulttuurista?

Meillä on upea ruokakulttuuri ja kyllä me kaikki teemme työtä sen eteen, isot ja pienet yrittäjät. Tärkeintä on päästä yli siitä ajattelusta, että kaiken pitäisi olla aina halvinta mitä vain saa. Sillä ajattelulla ruokakulttuuri ei mene eteenpäin.

Eihän kukaan etsi sellaista autoakaan, joka olisi varmasti halvempi kuin naapurilla.

JUHANI REKU

Rehn ja Soini eri linjoilla Ukrainan avusta

Talouskomissaari **Olli Rehnin** mukaan EU on valmis tarjoamaan Ukrainalle merkittävää talousapua. Avun ehtona on poliittinen ratkaisu kriisiin sekä maan sitoutuminen uudistuksiin.

Perussuomalaisten puheenjohtaja **Timo Soini** kiirehti sunnuntaina toppuuttelemaan Rehnin lupauksia. "Ukrainan ongelmat eivät ole rahalla ratkaistavissa."

Avusta päättäminen kuuluu Soinin mielestä hallituksille, koska ne ovat poliittisessa vastuussa omille kansalaisilleen.

Europarlamentaarikko **Tarja Cronberg** (vihr.) puolestaan esitti viikonloppuna, että Ukrainaan tarvitaan kiireesti pysyvä korkean tason eurooppalainen diplomaattisovittelija.

EU:n lisäksi Yhdysvallat ilmoitti tarjoavansa Ukrainalle taloudellista apua. Valtiovarainministeri **Jacob Lewin** mukaan Yhdysvallat on valmis auttamaan Ukrainaa yhdessä Venäjän kanssa.

Venäjän ulkoministerin **Sergei Lavrovin** mukaan "aseistettujen ääriainesten ja viattomien ihmisten surmaajien jalanjäljissä kulkeminen muodostaa suoran uhan Ukrainan itsemääräämisoikeudelle ja perustuslailliselle järjestykselle".

Tilanne rauhallinen

Ukrainan marraskuussa alkanut kriisi sai lauantaina nopean käänteen, kun parlamentti erotti presidentti **Viktor Janukovitšin** ja määräsi presidentinvaalit toukokuulle. Presidentti oli paennut jo perjantaina vahvimmalle kannatusalueelleen Itä-Ukrainan Harkovaan.

Parlamentti päätti myös vapauttaa entisen pääministerin **Julia Timošenkon** vankeudesta, johon hänet tuomittiin virkaaseman väärinkäytöstä 2011. Tymošenko matkusti suoraan Kiovaan Itsenäisyydenaukiolle, jonne kokoontui lauantai-iltana kymmeniätuhansia ihmisiä kuuntelemaan hänen puhettaan.

Itäukrainalaiset johtajat julistivat puolestaan lauantaina ottaneensa vallan omiin käsiinsä.

Ulkopoliittisesta instituutin tutkija **Arkady Moshes** ei usko maan hajoamiseen. Moshes pitää itäisen alueen johtajien julistusta poliittisena pelinä.

Kiovassa tunnelma pysyi viikonloppuna mullistuksista huolimatta rauhallisena.

Myös Suomen Ukrainan-suurlähettiläs **Arja Makkonen** kertoi STT:lle sunnuntaina, ettei Kiovassa tarvitse enää pelätä turvallisuutensa puolesta.

JUHANI REKU

UUTISTAUSTA

Ukrainan jälkeen: Kuka on seuraava?

Kovin moni ei pannut merkille, että samaan aikaan kun tarkka-ampujat viime viikolla ilmestyivät Kiovan rakennusten katoille, maan puolustusvoimien komentaja vaihdettiin.

Jo viikkoa aiemmin oli Suomeen saatu vihjeitä siitä, että myös armeijaa käytettäisiin Ukrainan hallituksen julistamassa "terrorismin vastaisessa operaatiossa". Kun komentaja vaihdettiin, Naton pääsihteeri **Anders Fogh Rasmussen** julkaisi yhden lauseen mittaisen tiedotteen. Siinä sanottiin, että Ukrainan armeijan käyttäminen maan siviiliväestöä vastaan johtaisi vakaviin seurauksiin.

Nyttemmin armeijan osuutta Kiovan tapahtumiin on arvailtu paljon. Selvää on, ettei asevelvollisten varaan rakentuvaa armeijaa olisi helppoa käyttää oman maan kansalaisia vastaan. Erikoisjoukkojen eliittisotilaiden ja tarkka-ampujien kaltaisten ammattilaisten rajoitettua käyttöä voi sen sijaan ajatella.

Kukaan ei vielä uskalla varmasti sanoa, että väkivallan käytöstä mielenosoittajia vastaan on lopullisesti luovuttu, vaikka Ukrainan parlamentti onkin tynkäistunnossaan tehnyt sitä tarkoittavan päätöksen. Oletetaan, että päätös pitää.

Mitä järkeä?

Tässä valossa päätös yrittää kriisin ratkaisua väkivaltaisesti vaikuttaa aivan erityisen kummalliselta. On selvää, ettei sillä saavutettu asetettua tavoitetta. Satakunta ihmistä saatiin hengiltä, mutta mielenosoittajia se ei vaientanut – heitä ei edes saatu häädettyä leireistään.

Kaiken kukkuraksi neuvottelut kriisin poliittisesta ratkaisusta jatkuivat kuta kuinkin samalta pohjalta ja samasta pisteestä, jossa ne olivat ennen ammunnan alkamista. Saksan, Ranskan ja Puolan ulkoministerien välityksellä käydyissä neuvotteluissa ratkaisua näyttikin löytyvän entisistä elementeistä. Niitä olivat ennenaikaiset presidentinvaalit, paluu vanhaan perustuslakiin, vangittujen mielenosoittajien vapauttaminen ja jonkinlaisen väliaikaisen hallituksen muodostaminen.

Armeijan ohella Venäjän roolia viime viikon tapahtumissa on voitu vain arvailla. Se tiedetään, että Venäjän ja Ukrainan presidentit ovat neuvotelleet tilanteesta keskenään useamman kerran. Mitä he tarkasti ottaen ovat asiasta puhuneet, ei ole tiedossa.

Mikä on Ukrainan kohtalo?

Se kuitenkin on tiedossa, että presidentti Putinin edustajana ja viestinviejänä Kiovassa nähtiin kriisin kärjistymisen edellä Kremlin harmaa eminenssi **Vladislav Surkov**. Sen jälkeen kun hänen ajamansa "pehmeän vaikuttamisen linja" jäi vuonna 2011 Kremlissä tappiolle, hän on kehittänyt Venäjän uusia toimintamalleja Georgian suhteen. Tämä sai jotkut pelkäämään, että Georgiassa sovellettua, itsenäisen maan valtioalueen paloittelun mallia oltaisiin kaavailemassa myös Ukrainalle.

Nämä pelot hälvenivät ainakin hetkeksi, kun Putin viime viikon lopulla nimitti erityisedustajakseen Kiovan neuvotteluihin maan ihmisoikeusasiamiehen, lännessäkin arvostetun diplomaatin ja poliitikon **Vladimir Lukinin**.

Venäjän tavoitteena on saada Ukraina ensin johtamaansa tulliliittoon ja myöhemmin myös Euraasian Unioniin. Tästä tavoitteesta Venäjä tuskin luopuu. Sen sijaan on mahdollista, että Venäjä pyrkii jatkossa tavoitteeseen ilman presidentti **Viktor Janukovitšia**, jonka lienee mahdotonta jatkaa maansa johdossa Kiovan veritöiden jälkeen. Pako pääkaupungista vanhojen tukijoiden suojiin Harkovaan saattaa kuitenkin merkitä sitä, ettei Janukovitš itse aio luovuttaa.

Ukrainan kriisin seurannan huolestuttavin piirre on tapa, jolla Venäjän media on Kiovan tapahtumia selostanut. Kuvia näytetään vain hallituksen puolen kuolleista ja haavoittuneista, ja annetaan ymmärtää, että aseelliseen väkivaltaan ovat turvautuneet vain mielenosoittajat. He ovat radikaaleja ääriliikkeiden edustajia, ja heitä nimitellään "taistelujärjestöjen jäseniksi" – eli käytetään samaa termiä kuin esimerkiksi Kaukasian terroristeista. Tämän linjan kanssa ristiriidassa olevaa raportointia ei mediassa enää esiinny.

Se on paha merkki, etenkin jos pitää paikkansa arvio, jonka mukaan seuraavaksi Venäjän etupiirin laajentamisen kohteeksi joutuu EU:n kanssa jo assosiaatiosopimuksen solminut Moldova.

JARMO MÄKELÄ on ulkomaantoimittaja.